

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2015/33

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	L6-4038	
Naslov projekta	Terasirane pokrajine v Sloveniji kot kulturna vrednota	
Vodja projekta	7553	Drago Kladnik
Tip projekta	L	Aplikativni projekt
Obseg raziskovalnih ur	9630	
Cenovni razred		
Trajanje projekta	07.2011 - 06.2014	
Nosilna raziskovalna organizacija	618	Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	791	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 6.12	HUMANISTIKA Geografija
Družbeno-ekonomski cilj	13.06	Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	6 6.05	Humanistične vede Druge humanistične vede

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

Pokrajinsko izjemno raznolika Slovenija je kot le redkokatera evropska država preprejena s kulturnimi terasami. Te se kot značilna pokrajinska prvina pojavljajo v vseh tipih slovenskih pokrajin, vendar se razlikujejo po razprostranjenosti, obliki, pretekli in sodobni funkciji, dostopnosti ter ohranjenosti. Terasirane pokrajine lahko opredelimo kot kompleksen pokrajinski sistem, v katerem so občutljivo uravnoteženi njegovi

naravnogeografski in družbenogeografski podsistemi. Na stanje terasiranih pokrajin močno vplivajo sodobni družbenogospodarski procesi, kakršni so globalizacija ter politično in gospodarsko povezovanje.

V projektu smo sistematično evidentirali terasirana območja na ravni celotne države, kar nam je ob uporabi geografskih informacijskih sistemov omogočilo kompleksno geografsko vrednotenje značilnih terasiranih pokrajin po slovenskih makroregijah, mezoregijah in temeljnih pokrajinskih tipih. Pri tem smo izpopolnili tudi tipologijo zajema terasiranih območij in jo dodatno ovrednotili s soočenji z že prej izvedenimi inventarizacijami. Projekt odgovarja na dileme, kako upravljati s tveganji, ki se v številnih slovenskih terasiranih pokrajinah pojavljajo zaradi urejanja (intenzivna kmetijska dejavnost), propadanja (zemeljski plazovi) in funkcijskega spreminjanja kulturnih teras.

Pozornost smo namenili tudi razprostranjenosti in raznovrstnosti terasiranih pokrajin v Evropi in po svetu, pri čemer skozi fototeko predstavljamo njihovo izjemno vizualno privlačnost. Terasirane pokrajine so namreč edinstvena doživljajska vrednota, ki se je ob možnostih vizualne primerjave tako ali drugače privlačnih pokrajin čedalje bolj zavedamo ne le svetovnem, ampak tudi v domačem merilu.

ANG

Slovenia has an extremely diverse landscape and is among the few places in Europe with cultivated terraces throughout the entire country. As a typical feature they appear in all types of Slovenian landscapes, but differ by scope, form, past and contemporary function, accessibility, and state of conservation. Terraced landscapes can be defined as a complex landscape system, in which natural geographical and social geographical subsystems are sensitively balanced. The condition of terraced landscapes is strongly affected by contemporary socioeconomic processes, such as globalization, and political and economic integration.

This project systematically inventoried terraced areas across all of Slovenia; using geographic information systems made it possible to perform a complex geographical evaluation of typical terraced landscapes by Slovenian macroregions, mesoregions, and basic landscape types. In the process, the typology of terraced areas was improved and additionally evaluated by comparing it against previous inventories. This project will solve the issues of how to manage the risks that appear in many Slovenian terraced landscapes due to building cultivated terraces (intensive farming), their deterioration (landslides), and functional changes.

Attention was also directed to the scale and diversity of terraced landscapes in Europe and elsewhere, and their exceptional visual appeal is presented through a photo gallery. Terraced landscapes have a unique experiential value, which becomes increasingly evident when this landscape is compared to other attractive landscapes in Slovenia and abroad.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

Terasirane pokrajine so pokrajine s posebno vrednostjo. Njihove kulturne terase na eni strani zagotavljajo hrano za preživetje, na drugi pa imajo neprecenljivo znanstveno, kulturno, zgodovinsko, ekološko, estetsko, celo psihološko, filozofsko in religiozno vrednost. So tudi celovita pokrajinska realnost. Predstavljajo poseben kmetijski in ekološki sistem in so razporejene po celem svetu. V njih se prepleta harmonično sožitje med človekom in naravo, marsikje se v njih zrcali tudi sožitje med ljudmi. So utelešenje kreativnosti človeka in njegove sposobnosti prilagajanja naravnim razmeram.

Kulturne terase so ena najbolj prepoznavnih pokrajinskih prvin in se glede na čas nastanka, naravne razmere, obliko, namen, zemljiško rabo, intenzivnost rabe, lastništvo in tudi dostopnost v znatni meri razlikujejo. Slovenija je kot le redkokatera evropska država prepredena s kulturnimi terasami, ki so ponekod celo temeljni gradnik kulturnih pokrajin. Drugje so lahko tako nevpadljive, da se njihove navzočnosti zavemo šele ob podrobnejših

raziskavah.

Zaradi tega smo si kot cilj zadali preučiti razloge (gospodarske, demografske, tehnične) za kmetijske terase, njihove pojavne oblike (dejanska zastopanost v pokrajini, vodne razmere, kmetijska raba), lokalne in regionalne vidike (zastopanost posameznih tipov teras, konstrukcijske tehnike, uporabljeni materiali, lokalno izrazje, povezano s terasami in terasiranjem), geografsko razprostranjenost, pokrajnotvorno vlogo v posameznih pokrajinah in podobno.

Starejše kulturne terase so ljudje uredili zaradi prilagajanja kmetijske pridelave naravnim razmeram in pridobivanja novih kmetijskih zemljišč. Urejanje kulturnih teras in njihovo vzdrževanje je delovno izjemno zahtevno opravilo. Tradicionalne terase v monsunskih deželah, drugod po svetu in tudi pri nas so običajno navezane na samooskrbno kmetovanje, saj je tržna pridelava na njih predraga. Zato se jih ob splošnem uveljavljanju tržnega kmetovanja in množičnem uvajanju kmetijske mehanizacije, ki zaradi fizične dostopnosti, večje delovne učinkovitosti in teže strojev zahteva širše terase in s tem njihovo preurejanje, množično opušča. Postopoma se zaraščajo in propadajo, s tem pa korenite spremembe doživljajo tudi tradicionalne terasirane pokrajine. Marsikod namesto nekdanje privlačne podobe dobijo videz splošne zanemarjenosti, s čimer opozarjajo na pomanjkljivo skrb za prostor in neustrezno prostorsko politiko.

Na drugi strani je prav uveljavljanje kmetijske mehanizacije vzpodbudilo urejanje kulturnih teras, zlasti vinogradniških in sadjarskih, prilagojenih velikopotezni strojni pridelavi. Medtem ko lahko tradicionalno obdelavo na terasah brez zadrege označimo za trajnostno, je sodobnejša kmetijska pridelava na njih daleč od tega, čeprav terasiranim pobočjem praviloma ni mogoče oporekati privlačnega pokrajinskega videza. So pa izrazito izpostavljena naravnim ujmam, še zlasti plazenju, ki teži pokrajinske poteze povrniti v prvotno, naravno stanje.

Za ugotovitev razprostranjenosti terasiranih območij smo izvedli sistematično evidentiranje kmetijskih teras, pri čemer smo nejasnosti razreševali s terenskimi ogledi. Evidentiranje smo izvedli z digitaliziranjem ortofotoposnetkov ob pomoči temeljnega topografskega načrta v merilih 1 : 5000 in 1 : 10.000 (v gorskem svetu). Sistematičen zajem nam je omogočil analize razprostranjenosti kmetijskih teras z geografskimi informacijskimi sistemi (GIS), pri čemer izpostavljamo njihovo razporeditev glede na pedološke razmere, nadmorsko višino, naklon, ekspozicijo in sodobno rabo tal. Z lidarskimi analizami smo podrobneje preučili zaraščanje teras, saj tovrstno snemanje omogoča vpogled v reliefne razmere, kot da bi odstranili rastlinsko odejo.

Potreba po sistematičnem pristopu na območju celotne države je razlog, da smo se za dosego načrtovanih projektnih rezultatov še posebej osredotočili na skrbno izbrana pilotna območja, zasnovana na ravni območij naselij Rut v alpskih gorovjih, Smoleva v alpskih hribovjih, Merče na sredozemskih planotah, Krkavče v sredozemskih gričevjih, Velika Slevica v dinarskih podoljih, Dečja vas na dinarskih planotah in Jeruzalem v panonskih gričevjih.

Na posameznih pilotnih oziroma sondnih območjih smo opravili tudi intervjuje z lastniki zemljišč na terasiranih območjih in lokalnimi kmetijskimi izvedenci, pridobili smo tudi vpoglede v problematiko terasiranih pokrajin nekaterih eminentnih strokovnjakov zgodovinske, kulturnovarstvene in kmetijske stroke.

Na ravni mezoregij slovenskih naravnogeografskih pokrajin smo izpopolnjevali fototeko, za sondna območja pa smo naročili dodatna letalska snemanja. Fototeko smo razširili tudi s pogloblitimi svetovnimi terasiranimi območji.

Pripravili smo več znanstvenih člankov in predstavitev v obliki posterjev na mednarodnih konferencah, ki podrobneje osvetljujejo posamezne vidike obravnave terasiranih pokrajin. V letu podaljšanja projekta (2015) z vidika sintetiziranja spoznanj pripravljamo dve znanstveni monografiji, pri čemer je v eni poudarek na slikovni pestrosti svetovnih in

domačih terasiranih pokrajin, v drugi pa na metodah, njihovem vrednotenju in rezultatih raziskovalnega dela ter upravljanju s terasiranimi pokrajinami na ravni sondnih območij, slovenskih makroregij in Slovenije kot celote.

Med neposrednimi koristmi raziskave želimo izpostaviti prispevek k nadaljnji vzdrževanosti kulturne pokrajine, s tem pa tudi k ohranjanju poseljenosti slovenskega podeželja. Slovensko kulturno pokrajino, marsikje tudi terasirano, namreč v vse večji meri preraščajo gozdovi, s čimer se zmanjšujejo možnosti za pomembnejše zagotavljanje prehranske samooskrbe.

Z raziskavo prispevamo k nadaljnjemu poglobljanju znanj pri preučevanju pokrajinske ogroženosti in tveganj pri posegih, ki rušijo občutljivo naravno ravnovesje. Izpostavljamo prispevek k zmanjševanju ogroženosti na območjih obstoječih kulturnih teras, prav tako si prizadevamo zmanjšati tveganja ob morebitnih novih tovrstnih posegih v prostor, potrebnem posodabljanju in izboljševanju dostopnosti na terase ter morebitnem urejanju namakalne infrastrukture.

Privlačna in urejena terasirana pokrajina ima lahko kot eden od doživljajsko najbolj privlačnih segmentov kulturne pokrajine precejšen turističen potencial, na kar opozarjamo v okviru razvojnih možnosti z vidika upravljanja z njimi.

Izvedba raziskave je omogočila, da smo ostali dejavni v Mednarodnem združenju terasiranih pokrajin (ITLA), ki je bila jeseni 2010 ustanovljena v južnokитайski pokrajini Junan (Yúnnán) v okviru prve svetovne konference. Udeležili smo se tudi drugega svetovnega srečanja maja 2014 v mestu Cusco v Peruju, kjer smo se na predkongresni ekskurziji podrobneje seznanili s problematiko organizacije dela na tamkajšnjih kmetijskih terasah ter njihovem družbenem in gospodarskem pomenu. Z mednarodnim sodelovanjem je naše ugotovitve lažje vpeti v zakladnico poznavanja terasiranih pokrajin v svetu, Sredozemlju in alpskem loku. S tem tudi Slovenci prispevamo svoje znanje k metodologiji njihovega preučevanja, še zlasti pri raziskavah v sredozemskih deželah.

V delo smo vključili več mladih raziskovalcev, ki so se privajali interdisciplinarnemu in teamskemu delu, obenem pa so s svojimi svežimi pogledi in zagnanostjo dodatno obogatili projekt in poskrbeli za njegovo promocijo.

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Terasirane pokrajine so pokrajine s posebno vrednostjo. V njih se prepleta harmonično sožitje med človekom in naravo, marsikje se v njih zrcali tudi sožitje med ljudmi. Kulturne terase so ena najbolj prepoznavnih pokrajinskih prvin in se glede na čas nastanka, naravne razmere, obliko, namen, zemljiško rabo, intenzivnost rabe, lastništvo in tudi dostopnost v znatni meri razlikujejo.

Slovenija je kot le redkokatera evropska država prepredena s kulturnimi terasami, ki so ponekod celo temeljni gradnik kulturnih pokrajin. Drugje so lahko tako nevpadljive, da se njihove navzočnosti zavemo šele ob podrobnejših raziskavah.

Zaradi tega smo preučili razloge (gospodarske, družbene) za urejanje kmetijskih teras, njihove pojavne oblike (dejanska zastopanost v pokrajini, kmetijska raba, vodne razmere), lokalne in regionalne vidike (zastopanost posameznih tipov teras, konstrukcijske tehnike, uporabljeni materiali, lokalno izrazje, povezano s terasami po slovenskih makroregijah in mezoregijah ter še posebej pilotnih območjih, vezanih na značilne pokrajinske tipe), geografsko razprostranjenost in njihovo pokrajnotvorno vlogo.

Rezultati raziskovanja so pokazali, da lahko naše raziskovalne hipoteze v celoti potrdimo. S sistematičnim zajemom teras in njihovim terenskim raziskovanjem smo razkrili navzočnost kmetijskih teras v skoraj vseh pokrajinskih tipih (razen na panonskih ravninah) in njihovo precejšnjo pestrost, ki narekuje tudi raznovrstnost naših terasiranih

pokrajini. Pretekla in sodobna vloga kmetijskih teras se v znatni meri razlikujeta, v posameznih pokrajinah so tudi precejšnje razlike v stopnji intenzivnosti njihove sodobne rabe. Vse to poleg izračunov na podlagi GIS analiz in empiričnih ugotovitev potrjuje tudi sistematsko ustvarjena fototeka.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

V letih izvajanja projekta smo se vseskozi držali zastavljenega programa, evidentiranje terasiranih območij pa smo tekom dela nadgradili in se lotili sistematičnega zajema z digitalizacijo ortofotoposnetkov na območju celotne države, kar nam omogoča vrednotenja z geografskim informacijskim sistemom.

V sestavi projektne skupine so se dogodile manjše spremembe. Po opravljenem doktoratu je leta 2014 skupino raziskovalcev na Fakulteti za arhitekturo zapustil Rok Žgalin Kobe, medtem ko so v letu podaljšanja projekta na Geografskem inštitutu Antona Melika zaradi analitičnih obdelav in priprave znanstvene monografije raziskovalno skupino okrepili mladi raziskovalci Lucija Lapuh, Jaka Ortar in Peter Kumer.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	37561645	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Spremembe rabe tal v sredozemskih terasiranih pokrajinah med letoma 1819 in 2012 na primeru izbranih naselij v Sloveniji
		ANG	Changes in land use in the Mediterranean terraced landscapes between 1819 and 2012 : the case of two selected villages in Slovenia
	Opis	SLO	V prispevku je predstavljena primerjava dveh vzorčnih območij iz sredozemskih pokrajin. Za sredozemski svet, seveda tudi za obe sondni območji, so značilna terasirana pobočja. Primerjali smo zemljišča naselij Krkavče v Koprskih brdih in Ostrožno Brdo v Brkinih, kjer zaradi večje nadmorske lege ni več vinogradov, ampak so (bili) v ospredju sadovnjaki. Pri obeh naseljih so poleg rabe tal za leti 1819 in 2012 analizirane še reliefne razmere.
		ANG	The paper presents comparison of two case areas from the Mediterranean region. Typical of the Mediterranean world, and of both studied cases as well, are terraced slopes. We compared land tenure of villages Krkavče, located within Koper Hills, and Ostrožno Brdo in Brkini Hills, where, due to higher altitude, grapevine no longer grows but fruitgrowing dominates. In addition to land use analysis for the years 1819 and 2012, also the landforms have been analysed.
	Objavljeno v	IGU-LUCC; Land use, cover changes in selected regions in the world; 2014; Zv. 9; str. 33-42; Avtorja / Authors: Ažman Momirski Lučka, Gabrovec Matej	
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		
2.	COBISS ID	37174317	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Terase in terasirane pokrajine v Sloveniji
		ANG	Terraces and terraced landscapes in Slovenia
		Terase kot značilna pokrajinska prvina Sredozemlja se pojavljajo v vseh pokrajinskih tipih, vendar se razlikujejo po pogostnosti, namenu in sodobni funkciji. Največ teras, ki opredeljujejo najbolj značilno terasasto pokrajino,	

Opis	SLO	je v sredozemskem okolju, precej jih je tudi v kraških dinarskih pokrajinah in v vinorodnih panonskih gričevjih, medtem ko se v sredogorju alpskega sveta pojavljajo bolj izjemoma, še največ na območjih, ki se prevešajo k sredozemskim pokrajinam. Glede na namen razlikujemo poljedelske, vinogradniške in sadjarske terase. Prve so prisotne povsod po državi, druge in tretje pa so vezane na gričevja z ugodnim podnebjem za gojenje vinske trte in sadnega drevja. Starejše so poljedelske terase, ki so z zmanjševanjem vloge kmetijstva, preslojevanjem prebivalstva, ostarevanjem in siceršnjim pomanjkanjem kmečke delovne sile izgubile nekdanjo vlogo, zato je na njih nekdanjo njivsko rabo skoraj v celoti izpodrinila travniška raba. Vinogradniške in redkejšje sadjarske terase so z izjemo sredozemskih in delno dinarskih pokrajin proizvod sodobnejšega, mehaniziranega kmetovanja.	
	ANG	Terraces, which are a characteristic Mediterranean landscape element, occur in all landscape types, but they vary in terms of density, purpose, and current function. Terraces, which define the most characteristic terraced landscape, are most common in the Mediterranean environment. Different types of terraces are defined by their purposes: agricultural, viticultural, and fruit-growing. The first type is found across Slovenia, whereas the second and third types are found in hills with favorable climates for cultivating grapes and fruit trees. Agricultural terraces are older; with the declining role of agriculture, increased social mobility, and an aging and insufficient agricultural workforce, these terraces have lost their former role and their former fields are now almost entirely abandoned. With the exception of the Mediterranean region and some of the Dinaric regions, wine-growing terraces and the less common fruit-growing terraces are the product of modern, mechanized farming.	
	Objavljeno v	Yunnan People's Publishing House; First Terraced Landscape Conference; 2012; Str. 129-148; Avtorja / Authors: Ažman Momirski Lučka, Kladnik Drago	
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci	
3.	COBISS ID	273318912	Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Terasirana pokrajina sredozemske makroregije v Sloveniji	
	ANG	Terraced landscape of sub-mediterranean region in Slovenia	
Opis	SLO	V sredozemski Sloveniji so kmetijske terase ena najbolj značilnih pokrajinskih prvin. V okviru pilotnih območij Šmartno v Goriških brdih, Kamnje v Vipavski dolini, Merče na Krasu, Ostrožno Brdo v Brkinih, Podgorje na Podgorskem krasu in Krkavče v Koprskih brdih je bila izveden tipološka klasifikacija terasiranih pokrajin, ki temelji na raziskavah zgodovinskih in sodobnih virov o zemljiški rabi, vključno ledinskih imen, geoloških razmer, značilnosti površja (nadmorska višina, naklon, ekspozicija) ter rabe/funkcije in značilnosti teras. Vsa pilotna območja so obravnavana z istovrstno metodologijo, kar omogoča primerjavo prostorskih prvin terasiranih pokrajin in na podlagi ugotavljanja podobnosti oziroma različnosti prepoznavanje njihovih svojskih potez. Raziskave segajo od urbanističnega merila pilotnih območij do ravni detajla izdelave teras ter primerjave načinov izvedbe teras v preteklosti in sodobnosti.	
	ANG	In Slovenia's Mediterranean region, cultivated terraces are one of the most typical landscape elements. The pilot areas of Šmartno in the Gorizia Hills, Kamnje in the Vipava Valley, Merče in the Karst region, Ostrožno Brdo in the Brkini Hills, Podgorje in the Podgora Karst region, and Krkavče in the Koper Hills were used to perform a typological classification of terraced landscapes based on the study of historical and contemporary land use sources, including microtoponyms, geological conditions, terrain characteristics (elevation, slope gradient, aspect), use/function, and terrace characteristics. All pilot areas were studied using the same methodology,	

		which makes it possible to compare the spatial elements of terraced landscapes and identify their unique features by determining their similarities and differences. The studies range from the urban-planning scale of pilot areas to the detailed level of terrace construction and comparison of terrace-building methods in the past and present.
	Objavljeno v	Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani; Avtor / Author: Ažman Momirski Lučka
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija
4.	COBISS ID	275712000 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Analiza naravnih pokrajinskih tipov Slovenije z GIS-om
		<i>ANG</i> Analysis of natural landscape types in Slovenia with GIS
	Opis	<i>SLO</i> V monografiji je predstavljena analiza dveh obstoječih naravnopokrajinskih tipizacij Slovenije z različnimi kvantitativnimi metodami in digitalnimi podatkovnimi sloji. Sodobna računalniška oprema in podatki v digitalni obliki namreč omogočajo uporabo različnih geoinformacijskih orodij, s katerimi lahko omilimo nekatere probleme pri določanju oziroma preverjanju določenih naravnih pokrajinskih tipov, predvsem na področju objektivnosti in preglednosti. V knjigi smo navedli tudi primere različnih regionalizacij in tipizacij ter dostopne digitalne podatkovne sloje in geoinformacijska orodja, s katerimi lahko izdelamo različne tipizacije.
		<i>ANG</i> The monograph analyzes two natural landscape typifications of Slovenia using various quantitative methods and digital data layers. Modern information technology and digital data make it possible to use various geo-information tools to mitigate certain problems in determining or verifying specific natural landscape types, especially in connection with objectivity and transparency. This volume also presents examples of various regionalizations and typifications, and lists available digital data layers and geo-information tools that can be used to make various typifications.
	Objavljeno v	Založba ZRC; 2014; 156 str.; A': 1; Avtor / Author: Ciglič Rok
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija
5.	COBISS ID	38175277 Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i> Terasirana pokrajina v Brkinih
		<i>ANG</i> The Terraced Landscape in the Brkini Hills
	Opis	<i>SLO</i> V članku so kmetijske terase prikazane kot družbena in gospodarska pokrajinska prvina, tesno navezana na naravne razmere. Teoretičnemu delu, kjer predstavljamo nekatere strokovne aktivnosti, povezane s terasiranimi pokrajinami, in primere njihovega proučevanja po svetu, sledi podroben prikaz značilnosti samosvoje terasirane pokrajine Brkinov. Značilnosti, spremembe in razvojne težnje postavljamo v kontekst naravnih značilnosti preučevanega območja, zlasti reliefnih razmer in ekspozicije, pa tudi neugodnih demografskih značilnosti in sodobnih trendov v kmetijstvu. Preostali kmetovalci kljub novodobni strojni obdelavi čedalje težje ohranjajo vzdrževano kulturno pokrajino. Nekdanje njive na terasiranih zemljiščih so že pred desetletji spremenili v travnike. Mnoge terase se zaraščajo. Ogozdovanje ogroža nadaljnji obstoj kulturne pokrajine, s tem pa bi bil izgubljen tudi njen razvojni potencial in precejšen pomen kot kulturne vrednote.
		The article presents cultivated terraces as social and economic landscape elements that are closely connected with natural conditions. The theoretical part, which presents some of the professional activities connected with terraced landscapes and examples of studying them around the globe, is followed by a detailed presentation of the features of the unique terraced

	ANG	landscape in the Brkini Hills, Slovenia. Its features, changes, and development trends are placed within the context of the natural features of the area studied, especially its relief conditions and aspect, as well as unfavorable demographic characteristics and modern agricultural trends. Despite modern mechanized farming, the remaining farmers are finding it increasingly more difficult to maintain the cultural landscape. The former tilled terraces were converted into meadows decades ago. Many terraces are being overgrown. Afforestation threatens the future existence of cultural landscapes and affects their development potential and significance as a cultural value.
Objavljeno v	Acta geographica Slovenica 55-1 (v tisku) DOI: 10.3986/AGS.1627; Avtorja / Authors: Ažman Momirski Lučka, Kladnik Drago	
Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomski dosežek	
1.	COBISS ID	37600005
		Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Dejavniki ohranjanja in zmanjševanja kmetijskih teras v Sloveniji
		ANG Factors in the conservation and decline of cultivated terraces in Slovenia
	Opis	<p>SLO</p> <p>Z industrializacijo po drugi svetovni vojni ter z njo povezanimi selitvijo ljudi s podeželja v mesta in korenitimi demografskimi spremembami, med katerimi velja izpostaviti zmanjševanje in staranje kmečkega prebivalstva ter posledično pomanjkanje kmečke delovne sile, pa tudi zaradi izgube trga za pridelke, ki so jo povzročile politične spremembe po drugi svetovni vojni, pomanjkanja namakalnih naprav in neurejenih dovoznih poti na parcele, je v zadnjih desetletjih prišlo do opustitve znatnega dela tradicionalnih teras. Precej jih je že prerasel gozd, zaradi nevezdrževanja jih načenja erozija. Do delne revitalizacije je prišlo šele v zadnjem desetletju, kar gre pripisati suburbanizaciji, krepitvi tržnega gospodarstva in z njo povečanemu povpraševanju, urejanju dovoznih poti na parcele za kmetijsko mehanizacijo s pomočjo subvencij v okviru Skupne kmetijske politike v Evropski uniji, ki se ji je Slovenija pridružila leta 2004, in uspešni promociji doma pridelane hrane.</p> <p>Povsem drugačna je zgodba novodobnih kulturnih teras v subpanonskih pokrajinah. Tudi tam je ob osamosvojitvi Slovenije leta 1991 prišlo do korenitih sprememb. Uvedbo tržnega gospodarstva je spremljal propad nekdanjih socialističnih kmetijskih obratov, ki so obvladovali vinogradništvo in sadjarstvo. Iz njih so vzniknila podjetja, ki so še vnaprej zaposlovala delavce iz nekdanjih obratov, del zemljišč so prevzeli zasebni vinogradniki in sadjarji. Čeprav je tamkajšnja terasirana pokrajina zaradi privlačnosti začela postajati prepoznavna turistična destinacija, njene najbolj kakovostne predele so tudi zavarovali kot krajinske parke, so nekateri lastniki vinogradov v želji po količinsko večjem pridelku začeli z bagri uničevati terase in trto saditi v vertikalnih nasadih. S tem pokrajina izgublja prepoznavno pokrajinsko identiteto.</p> <p>ANG</p> <p>The industrialization after the Second World War was associated with people moving from the countryside to towns and with fundamental demographic changes, especially shrinking and aging of the farming population and a resulting shortage of agricultural labor. Combined with the loss of markets for crops as a result of political changes after the Second World War, the lack of irrigation equipment, and poor road access to the land, recent decades have seen the abandonment of a significant number of traditional terraces in the Mediterranean area. Many of them have</p>

		<p>become afforested, and lack of maintenance has led to erosion. Their partial revitalization took place only in the last decade and can be ascribed to suburbanization, strengthening of the market economy and resulting increased demand, better road access to the land for farm machinery achieved through subsidies from the EU Common Agricultural Policy (CAP) after Slovenia joined the union in 2004, and successful promotion of domestically produced food.</p> <p>The fate of the modern terraces in the sub-Pannonian landscapes has been completely different. Fundamental changes also occurred there after Slovenia gained independence in 1991. The introduction of a market economy was accompanied by the collapse of the communist agricultural collectives that had managed the vineyards and orchards. Companies emerged from them that continued to employ workers from the former collectives, and some of the land was taken over by private grape and fruit growers. Although the beauty of the terraced landscape started establishing it as a tourism destination, and its highest-quality areas were also protected as landscape parks, some vineyard owners have started using excavators to destroy the terraces and plant the grapevines vertically in a desire to increase yields. This is resulting in the loss of its distinctive landscape identity.</p>
	ANG	
Šifra	B.04	Vabljeno predavanje
Objavljeno v	Segundo congreso internacional de terrazas; 2014; Str. 1; Avtorja / Authors: Ažman Momirski Lučka, Kladnik Drago	
Tipologija	1.12	Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
2.	COBISS ID	Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Ustvarjanje pokrajine: terase in kamniti zidovi med identiteto in vrednotami
	ANG	Constructing Landscape: terraces and stone walls between identity and values
Opis	SLO	Dandanes je naravna pokrajina v večini držav zahodnega dela Evropske unije le še na zavarovanih območjih, pri čemer so ponekod najbolj onesnažena območja zaščitena kot narava. Človek ima možnost aktivnega vpliva na spremembe. Vprašati se je treba, kakšno odgovornost ima v tem kontekstu, ali jo je pripravljen sprejeti in se z njo ukvarjati. Njeno preobrazbo zaznamujejo številne spremembe. Predstavitve izpostavlja dinamiko pokrajin in primerjavo različnih ustvarjenih pokrajin, med katerimi imajo posebno mesto terasirane pokrajine.
	ANG	In the majority of western EU countries, today natural landscapes can only be found in protected areas, whereby in some places the most polluted areas are protected as nature reserves. People have the power to actively affect changes. The question is what their responsibility is in this context and whether they are willing to accept and address it. Landscape transformation is characterized by numerous changes. This presentation highlights landscape dynamics and compares various types of constructed landscapes, among which terraced landscapes play a special role.
Šifra	B.04	Vabljeno predavanje
Objavljeno v	http://www.comune.villalagarina.tn.it/eventi/event/lavorare_il_paesaggio_t Lučka Ažman Momirski, Valle di Cembra, 3.–5. maj 2013 Evropsko srečanje združenja ITLA	
Tipologija	3.16	Vabljeno predavanje na konferenci brez natisa
3.	COBISS ID	Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Plazovitost, topografske spremenljivke in lokacija kmetijskih teras v Sloveniji
	ANG	Landsliding, topographic variables and location of cultural terraces in

		Slovenia
Opis	SLO	Za mnoge prebivalce gričevnatih pokrajin v Sloveniji so kmetijske terase pomembna pokrajinska prvina. Prispevek predstavlja povezave med plazovitostjo in terasiranimi območji v Sloveniji. Na lego plazovitih območij močno vpliva izoblikovanost površja in s tem posredno tudi urejanje kmetijskih teras. Plazovi se prožijo med urejanjem teras in po njem, ko se spremeni sistem odvodnjavanja. Na ta način kmetovanje povzroča nestabilnost pobočij, kar povečuje pridelovalne stroške. Soodvisnost med plazovitostjo in območji kmetijskih teras se razkriva z uporabo geografskih informacijskih sistemov.
	ANG	For a large number of people living in hilly regions of Slovenia cultural terraces are important landscape elements. The contribution presents links between landslide susceptibility in terraced areas in Slovenia. The position of landslide areas is strongly influenced by the topography and thus indirectly by the construction of cultural terraces. They trigger during and after terraces construction when the drainage system is altered. Thus, agricultural activity leads to instability of slopes, and increases the production costs. Links between landsliding and cultural terraces were determined using the geographic information systems.
Šifra	B.03	Referat na mednarodni znanstveni konferenci
Objavljeno v	v tisku	
Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci	
4.	COBISS ID	124775936 Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Blaž Komac: Glavni urednik znanstvene revije Acta geographica Slovenica
	ANG	Blaž Komac: Editorin chief of scientific journal Acta geographica Slovenica
Opis	SLO	Acta geographica Slovenica je osrednja slovenska znanstvena revija za geografijo, ki jo izdaja Geografski inštitut Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Vsako leto se razpošlje v izmenjavo z več kot 200 sorodnimi revijami po celem svetu. Članke, objavljene tudi na medmrežju, prebirajo v več kot 100 državah sveta.
	ANG	Acta geographica Slovenica is the main Slovenian geographical scientific journal published by the Anton Melik Geographical Institute of the Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts. Each year, it is distributed in exchange for 200 scientific journals from around the world. The articles on the internet are read in more than 100 countries.
Šifra	C.05	Uredništvo nacionalne revije
Objavljeno v	Acta geographica Slovenica	
Tipologija	4.00 Sekundarno avtorstvo	
5.	COBISS ID	269728256 Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Uporaba geografskih informacijskih sistemov za določanje naravnih pokrajinskih tipov Slovenije
	ANG	Using geographic information systems to determine natural landscape types in Slovenia
Opis	SLO	V disertaciji so navedeni primeri različnih regionalizacij in tipizacij, pregledane so bili dostopni digitalni podatkovni sloji in geoinformacijska orodja za izdelavo tipizacije tipizacijo in vrednotenje dobljenih rezultatov. Podatkovni sloje smi za območje Slovenije so tudi ovrednoteni z vidika uporabnosti za določanje naravnih pokrajinskih

		tipov.
	ANG	The dissertation presents examples of various landscape regionalizations and typifications, and examines accessible digital data layers and geographic information tools that can be used to design a specific classification and evaluate the results obtained. In addition, the data layers covering the territory of Slovenia were also evaluated in terms of their applicability to determine natural landscape types.
Šifra	D.09	Mentorstvo doktorandom
Objavljeno v	[R. Ciglič]; 2013; 280 str.; Avtorji / Authors: Ciglič Rok	
Tipologija	2.08	Doktorska disertacija

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine²

Predstavitev rezultatov na konferenci Evropskega združenja za geoznanosti (European Geosciences Union, EGU), v okviru sekcije Kmetijske terase po svetu, njihova pedološka, geomorfološka in hidrološka vloga (Dunaj, 12 do 17. april 2015). Predstavljamo dva prispevka:

- Landsliding, topographic variables and location of cultural terraces in Slovenia,
- Lidar technique as a possibility for discovery of cultural terraces, an example of Krkavče, SW Slovenia.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Prav mogoče je, da bodo naša znanstvenoraziskovalna stremjenja vzpodbudila zanimanje predstavnikov drugih znanstvenih disciplin, ki bi lahko pomembno prispevali k poglobljanju poznavanja kulturnih teras in terasiranih pokrajin, zagotovo pa bodo doživela odmeve pri varstvenikih naše naravne in kulturne dediščine. Prav na tem občutljivem področju bi lahko prispevali k preseganju ozkih parcialnih interesov in vzpodbudili uveljavljanje strokovno poglobljenih kriterijev.

Izvedba raziskave je omogočila, da smo ostali dejavni v Mednarodnem združenju terasiranih pokrajin (ITLA), ki je bila jeseni 2010 ustanovljena v južnokitajski pokrajini Junan (Yúnnán) v okviru prve svetovne konference, udeležili pa smo se tudi naslednjega srečanja maja 2014 v Peruju.

Z mednarodnim sodelovanjem je naše ugotovitve lažje vpeti v zakladnico poznavanja terasiranih pokrajin v svetu, Sredozemlju in alpskem loku. S tem lahko tudi Slovenci prispevamo svoje znanje k metodologiji njihovega preučevanja, še zlasti pri raziskavah v sredozemskih deželah, kjer so terase tako rekoč neločljiva pokrajinska prvina.

V delo smo vključili več mladih raziskovalcev, ki so se privajali interdisciplinarnemu in teamskemu delu, obenem pa so s svojimi svežimi pogledi in zagnanostjo dodatno obogatili projekt in poskrbeli za njegovo promocijo. Z raziskovalnim delom so izpopolnili svoje znanje predvsem pri uporabi geografskih informacijskih sistemov.

ANG

Our research endeavors will also awaken interest among representatives of other disciplines that could contribute significantly to improving our knowledge of cultivated terraces and terraced landscapes, and this will certainly be met with interest among those responsible for the protection of Slovenia's natural and cultural heritage. It is precisely in this sensitive area that we could contribute to moving beyond narrow special interests and promoting more comprehensive professional criteria.

Realization of project made us possible to stay active in International Terraced Landscapes Alliance (ITLA), which was established within first world conference about this topics in southern

China province Yunnan. We attended also the Second international conference on terraced landscapes, which was held in May 2013 in Peru.

By international approach, our findings are more easily be incorporated into the collection of knowledge about terraced landscapes in the world, Mediterranean and Alpine Arc. In this way also Slovenians are able to contribute our knowledge to methodology and its implementation – specially in researches within Mediterranean countries, where terraces are an inseparable landscape element.

We included a number of junior researchers in our work, who thereby gained experience with interdisciplinary work and teamwork. At the same time, their fresh perspectives and enthusiasm additionally enriched the project and aided its promotion. Through research work they improved specially their skill of using geographical information systems.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Slovenske terasirane pokrajine so genetsko, morfološko, funkcijsko in nenazadnje družbenogeografsko tako zelo raznolike, da jih je treba sistematično raziskovati, ob tem pa tudi natančno evidentirati.

Med neposrednimi koristmi raziskave želimo izpostaviti prispevek k nadaljnji vzdrževanosti kulturne pokrajine, s tem pa tudi k ohranjanju poseljenosti slovenskega podeželja. Slovensko kulturno pokrajino, marsikje tudi terasirano, namreč v vse večji meri preraščajo gozdovi, s tem pa se zmanjšujejo možnosti za pomembnejše zagotavljanje prehranske samooskrbe.

Prezreti ne smemo nadaljnjega poglobljanja znanj pri preučevanju pokrajinske ogroženosti in tveganj pri posegih, ki rušijo občutljivo naravno ravnovesje. S svojimi raziskavami prispevamo k zmanjševanju ogroženosti na območjih obstoječih kulturnih teras, prav tako skušamo zagotoviti manjše tveganje ob morebitnih novih tovrstnih posegih v prostor, potrebnem posodabljanju in izboljševanju dostopnosti na terase ter morebitnem urejanju namakalne infrastrukture.

Privlačna in urejena terasirana pokrajina ima lahko precejšen turističen potencial, bodisi za rekreacijo ali kulinariko bodisi kot eden od doživljajsko najbolj privlačnih segmentov kulturne pokrajine.

ANG

Slovenian terraced landscapes are genetically, morphologically, functionally, and not least of all socio-geographically so diverse that they must be studied systematically, and also precisely recorded.

With regard to direct significance of the research, we would like to highlight the contribution to further maintenance of cultural landscapes and thus also to preservation of settling in the Slovenian countryside. The Slovenian cultural landscape, and in many places also terraced landscapes, is being increasingly overgrown by forest, which reduces the opportunities for any significant production of food for the country's own needs.

We also cannot overlook the opportunity to learn more in the course of studying threats to landscapes and the risks created when development upsets the delicate natural balance. Our studies contribute to reducing risks in areas with existing cultivated terraces; in addition, we seek to reduce the risks posed to potential new development of this sort, required modernization and improvement of access to these terraces, and potential establishment of irrigation infrastructure.

An attractive and tidy terraced landscape can have considerable tourism potential, whether for recreation or cuisine, or as one of the experientially most attractive segments of the cultural

landscape.

10. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj	
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin
	Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE
	Rezultat <input type="text" value="Dosežen"/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value="V celoti"/> ▼
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj
	Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE
	Rezultat <input type="text" value="Dosežen"/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value="Uporabljen bo v naslednjih 3 letih"/> ▼
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja
	Zastavljen cilj ☒ DA ☐ NE
	Rezultat <input type="text" value="Dosežen"/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value="V celoti"/> ▼
F.04	Dvig tehnološke ravni
	Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
	Rezultat <input type="text" value=""/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value=""/> ▼
F.05	Spodobnost za začetek novega tehnološkega razvoja
	Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
	Rezultat <input type="text" value=""/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value=""/> ▼
F.06	Razvoj novega izdelka
	Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
	Rezultat <input type="text" value=""/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value=""/> ▼
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka
	Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
	Rezultat <input type="text" value=""/> ▼
	Uporaba rezultatov <input type="text" value=""/> ▼
F.08	Razvoj in izdelava prototipa
	Zastavljen cilj ☐ DA ☒ NE
	Rezultat <input type="text" value=""/> ▼
	<input type="text" value=""/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text" value="Dosežen bo v naslednjih 3 letih"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value="Delno"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text" value="Dosežen"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value="V celoti"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text" value=""/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text" value=""/>

F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	V celoti <input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih <input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljaljskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih <input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljaljskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	

	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	Uporabljen bo v naslednjih 3 letih <input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	V celoti <input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	V celoti <input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen <input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	Ni uporabljen <input type="text"/>

Komentar

Z vidika geografije, katere predmet raziskovanja je pokrajina, so kmetijske terase ena najbolj

razširjenih in prepoznavnih antropogenih pokrajinskih prvin, ki jim stroka doslej ni namenjala dovolj pozornosti. Z izvedeno raziskavo smo prvič doslej sistematično inventarizirali terasirana območja v Sloveniji, izmerili njihovo površino in izračunali soodvisnost med nekaterimi naravnimi dejavniki in njihovo razprostranjenostjo. S tem smo vzpostavili eno od temeljnih podatkovnih baz za nadaljnja raziskovanja. Terasirana območja smo klasificirali in sistematično pripravili obsežno fototeko. V okviru tega smo pozornost namenili tudi svetovnim, praviloma izjemno slikovitim terasiranim pokrajinam. Na podlagi metodologij raziskovanja terasiranih območij drugod po svetu smo izpopolnili raziskovalne postopke, predvsem z dodajanjem novih kazalnikov za vrednotenje pokrajine. V delo smo vključili in metodološko izpopolnjevali večino mladih raziskovalcev na inštitutu, ki so tako pridobili nove praktične veščine pri uporabi geografskega informacijskega sistema ArcGIS. Ugotovitve nameravamo objaviti v kar dveh znanstvenih monografijah, svoje izsledke pa smo predstavili tudi na eminentnih svetovnih konferencah in tamkaj promovirali slovensko pokrajinsko pestrost, ki ji v svetovnem merilu skorajda ni enakovredne. Med tujimi strokovnjaki so naši izsledki pritegnili precejšnjo pozornost. Precejšnja prizadevanja namenjamo tudi upravljanju s terasiranimi pokrajinami, ki so zaradi praviloma neugodne demografske slike med našimi bolj ogroženimi kulturnimi pokrajinami. S tem smo izpostavili potrebe po novih vidikih strokovno utemeljenega varovanja naše kulturne dediščine, ki je dobila pomen na podlagi nenehnega prilagajanja človeka naravnim razmeram. Pričakujemo, da se bodo ob spremljanju naših dosežkov ljudje v večji meri zavedli navzočnosti, vloge in pomena kmetijskih teras v svoji bližnji in bolj oddaljeni okolici.

11. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!

Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☒	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☒	☐	☐	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☒	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☒	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☒	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☒	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☒	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☒	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☒	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☒	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☒	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☒	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☒	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☒	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☒	☐	☐	☐	

G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☒	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☒	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☒	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☒	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☒	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☒	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj					
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☒	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☒	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☒	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva					
G.09.	Drugo:					

Komentar

Naša spoznanja bodo sčasoma predvidoma vključena v visokošolsko izobraževanje, tako v okviru študija geografije kot krajinske arhitekture in agronomije, saj gre za izrazito interdisciplinarno področje prostorskega raziskovanja. Z zavedanjem turističnega potenciala slikovitih terasiranih pokrajin se bo sčasoma okrepila njihova vloga v turizmu in najbrž tudi rekreaciji. Z izboljšanim načrtom upravljanja se bodo vzpostavile nove smernice za ohranjanje in ob njihovem varovanju tudi vsebine za trajnostno gospodarjenje s tistimi terasiranimi pokrajinami, za katere se bodo ugotovili zadostni razlogi za zagotavljanje njihovega nadaljnega ohranjanja zanamcem.

12.Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

	Sofinancer			
1.	Naziv	Slovenska akademija znanosti in umetnosti		
	Naslov	Novi trg 4, 1000 Ljubljana		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:	99.992	EUR	
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:	25	%	
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.	Lučka Ažman Momirski, Drago Kladnik 2014: Factors in the conservation and decline of cultivated terraces in Slovenia. Segundo congreso		B.04

		internacional de terrazas, Cusco, Peru.	
	2.	Lučka Ažman Momirski, Drago Kladnik 2015: The Terraced Landscape in the Brkini Hills = Terasirana pokrajina v Brkinih. Acta geographica Slovenica 55-1 (v tisku). DOI: 10.3986/AGS.1627	A.01
	3.	Lučka Ažman Momirski 2014: Terasirana pokrajina sredozemske makroregije v Sloveniji. Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani. Ljubljana.	A.02
	4.	Blaž Komac: Glavni urednik znanstvene revije Acta geographica Slovenica.	C.05
	5.	Dražo Kladnik, Dražo Perko: Urednika znanstvenih monografij Geografija Slovenije in Georitem.	C.02
Komentar		<p>V okviru projekta se udeležujemo mednarodnih posvetovanj, na katerih predstavljajo izsledke svojega dela in se seznanjajo z raziskovalnimi postopki in dosežki kolegov iz tujine. Na drugem mednarodnem kongresu o terasiranih pokrajinah, ki je bil maja 2014 v perujskem Cuscu, smo strokovnjakom s celega sveta in številnim domačinom, ki se preživljajo z obdelovanjem kmetijskih teras in njihovim vzdrževanjem, predstavili aktualna dogajanja v slovenskih terasiranih pokrajinah.</p> <p>Kmetijske terase samosvoje terasirane pokrajine Brkinov so prikazane kot družbena in gospodarska pokrajinska prvina. Značilnosti, spremembe in razvojne težnje postavljamo v kontekst naravnih značilnosti preučevanega območja, zlasti reliefnih razmer in ekspozicije, pa tudi neugodnih demografskih značilnosti in sodobnih trendov v kmetijstvu. Preostali kmetovalci kljub novodobni strojni obdelavi čedalje težje ohranjajo vzdrževano kulturno pokrajino. Mnoge terase se zaraščajo. Ogozdovanje ogroža nadaljnji obstoj kulturne pokrajine, s tem pa bi bil izgubljen tudi njen razvojni potencial in precejšen pomen kot kulturne vrednote.</p> <p>V sredozemski Sloveniji so kmetijske terase ena najbolj značilnih pokrajinskih prvin. V okviru pilotnih območij Šmartno v Goriških brdih, Kamnje v Vipavski dolini, Merče na Krasu, Ostrožno Brdo v Brkinih, Podgorje na Podgorskem krasu in Krkavče v Koprskih brdih je bila izveden tipološka klasifikacija terasiranih pokrajin, ki temelji na raziskavah zgodovinskih in sodobnih virov o zemljiški rabi, vključno ledinskih imen, geoloških razmer, značilnosti površja (nadmorska višina, naklon, ekspozicija) ter rabe/funkcije in značilnosti teras.</p> <p>Acta geographica Slovenica je osrednja slovenska znanstvena revija za geografijo, ki jo izdaja Geografski inštitut Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Vsako leto se razpošlje v izmenjavo z več kot 200 sorodnimi revijami po celem svetu. Članke, objavljene tudi na medmrežju, prebirajo v več kot 100 državah sveta.</p> <p>Znanstveni monografski zbirki Geografija Slovenije in Georitem, katerih urednika sta vodja raziskovalne skupine Drago Kladnik in njen član Dražo Perko, sta osrednji knjižni zbirki ne le Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, ampak slovenske geografije nasploh. Zbirka Geografija Slovenije izhaja od leta 1999 in je namenjena objavi obsežnejših zaokroženih monografskih del z vseh področij geografije ter sorodnih strok, zbirka Georitem pa izhaja od leta 2007 in je namenjena objavi krajših geografskih in drugih del, predvsem končanim raziskavam v okviru inštitutskih in mednarodnih projektov.</p>	
		Izbrane in podrobneje predstavljene bibliografske enote odražajo	

	Ocena	raznovrstnost postopkov, s katerimi se srečujejo raziskovalci slovenskih terasiranih pokrajin. V njih so razkrita mnoga pomembna temeljna spoznanja, ki jih je treba sistematično evidentirati in ovrednotiti, najbolj vredne med njimi pa kot neločljivi del naše kulturne dediščine ohranjati prihodnjim rodovom. Zato je nedvomno potreben kompleksen, geografsko raznovrsten in nenazadnje interdisciplinaren pristop, ki ga raziskovalna ekipa tudi zagotavlja.
--	-------	--

13. Izjemni dosežek v letu 2014¹²

13.1. Izjemni znanstveni dosežek

<p>Teransirana pokrajina sredozemske makroregije v Sloveniji</p> <p>Lučka Ažman Momirski</p> <p>2.01 Znanstvena monografija</p> <p>V okviru pilotnih območij Šmartno v Goriških brdih, Kamnje v Vipavski dolini, Merče na Krasu, Ostrožno Brdo v Brkinih, Podgorje na Podgorskem krasu in Krkavče v Koprskih brdih je bila izveden tipološka klasifikacija terasiranih pokrajin, ki temelji na raziskavah zgodovinskih in sodobnih virov o zemljiški rabi, vključno ledinskih imen, geoloških razmer, značilnosti površja (nadmorska višina, naklon, ekspozicija) ter rabe/funkcije in značilnosti teras. Vsa pilotna območja so obravnavana z istovrstno metodologijo.</p> <p>Monografija je pomemben prispevek k boljšemu poznavanju značilnosti terasiranih pokrajin v sredozemski Sloveniji, kjer so kmetijske terase stara pokrajinska prvina. Tamkajšnje terasirane pokrajine so raznovrstne tako po značilnostih kmetijskih teras kot po njihovi pretekli in sodobni vlogi.</p>
--

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

<p>Factors in the conservation and decline of cultivated terraces in Slovenia</p> <p>Lučka Ažman Momirski, Drago Kladnik</p> <p>1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci</p> <p>V slovenskih terasiranih pokrajinah so se po drugi svetovni vojni dogodile korenite spremembe. V večini pokrajin s tradicionalnimi, tudi več sto let starimi poljedelskimi in sadjarskimi terasami je prišlo do njihove ekstenzifikacije, opuščanja in zaraščanja, v pokrajinah z novodobnimi vinogradniškimi in sadjarskimi terasami pa so le-te uredili šele v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Z novodobnim urejanjem vertikalnih nasadov pokrajina izgublja prepoznavno pokrajinsko identiteto.</p> <p>Na drugem mednarodnem kongresu o terasiranih pokrajinah, ki je bil maja 2014 v perujskem Cuscu, smo strokovnjakom s celega sveta in številnim domačinom, ki se preživljajo z obdelovanjem kmetijskih teras, predstavili aktualna dogajanja v slovenskih terasiranih pokrajinah.</p>

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in
umetnosti

Drago Kladnik

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana

1.3.2015

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2015/33

¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>,

ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2014 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priložko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2015 v1.00a

B2-7A-F8-0E-08-72-F5-A8-BB-A3-2B-F7-EC-AC-25-8A-F2-B6-57-92

Priloga 1

HUMANISTIKA

Področje: 6.12 – Geografija

Dosežek 1: Terasirana pokrajina sredozemske makroregije v Sloveniji

Vir: Znanstvena monografija

3.4 Kulturne terase na območju naselja Šmartno

LEGENDA

- območje teras
- pozdano območje
- pomembnejša cesta
- meja naselja

Avtorja zemljevida: Tomaz Berčič, Gasper Kočper
Avtorja vsebine: Lucija Azman Monirski, Tomaz Berčič
Vir: orisofona, GISRS 2012, terasno delo
© Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani, 2012

Slika 17: Zemljevid kulturnih teras na območju naselja Šmartno.

3.5 Parcelacija terasiranih območij v Šmartnem

LEGENDA

- parcelna meja

Priprava zemljevida: Tomaz Berčič, Gasper Kočper
Vir: Geodetska agencija Republike Slovenije 2012
© Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani, 2012

Slika 22: Zemljevid parcelacije terasiranih območij v Šmartnem.

Merilo 1: 15.000

62

V okviru pilotnih območij Šmartno v Goriških brdih, Kamnje v Vipavski dolini, Merče na Krasu, Ostrožno Brdo v Brkinih, Podgorje na Podgorskem krasu in Krkavče v Koprskih brdih je bila izveden tipološka klasifikacija terasiranih pokrajin, ki temelji na raziskavah zgodovinskih in sodobnih virov o zemljiški rabi, vključno ledinskih imen, geoloških razmer, značilnosti površja (nadmorska višina, naklon, ekspozicija) ter rabe/funkcije in značilnosti teras. Vsa pilotna območja so obravnavana z istovrstno metodologijo, kar omogoča primerjavo prostorskih prvin terasiranih pokrajin in na podlagi ugotavljanja podobnosti oziroma različnosti prepoznavanje njihovih svojskih potez.

Monografija je pomemben prispevek k boljšemu poznavanju značilnosti terasiranih pokrajin v sredozemski Sloveniji, kjer so kmetijske terase stara pokrajinska prvina. Tamkajšnje terasirane pokrajine so raznovrstne tako po značilnostih kmetijskih teras kot po njihovi pretekli in sodobni vlogi.

Priloga 2

HUMANISTIKA

Področje: 6.12 – Geografija

Dosežek 2: Factors in the conservation and decline of cultivated terraces in Slovenia

Vir: Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci

Z industrializacijo po drugi svetovni vojni ter z njo povezanimi selitvijo ljudi s podeželja v mesta in korenitimi demografskimi spremembami, med katerimi velja izpostaviti zmanjševanje in staranje kmečkega prebivalstva ter posledično pomanjkanje kmečke delovne sile, pa tudi zaradi izgube trga za pridelke, ki so jo povzročile politične spremembe po drugi svetovni vojni, pomanjkanja namakalnih naprav in neurejenih dovoznih poti na parcele, je v zadnjih desetletjih prišlo do opustitve znatnega dela tradicionalnih teras. Precej jih je že prerasel gozd, zaradi nevezdrževanja jih načenja erozija. Do delne revitalizacije je prišlo šele v zadnjem desetletju, kar gre pripisati suburbanizaciji, krepitvi tržnega gospodarstva in z njo povečanemu povpraševanju, urejanju dovoznih poti na parcele za kmetijsko mehanizacijo s pomočjo subvencij v okviru Skupne kmetijske politike v Evropski uniji, ki se ji je Slovenija pridružila leta 2004, in uspešni promociji doma pridelane hrane.

Na drugem mednarodnem kongresu o terasiranih pokrajinah, ki je bil maja 2014 v perujskem Cuscu, smo strokovnjakom s celega sveta in številnim domačinom, ki se preživljajo z obdelovanjem kmetijskih teras in njihovim vzdrževanjem, predstavili aktualna dogajanja v slovenskih terasiranih pokrajinah.